

การบริหารตามหลักความรับผิดชอบต่อสังคมของผู้บริหารโรงเรียน
สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสุรินทร์*
SOCIAL RESPONSIBILITY-BASED ADMINISTRATION OF SCHOOL
ADMINISTRATORS IN LOCAL ADMINISTRATIVE ORGANIZATION
SCHOOLS IN SURIN PROVINCE

พชร แรงจอบ¹, ศุภธนภษ ยอดสละ² และ วสันต์ชัย กากแก้ว³

Pachara Reangjob¹, Suphatanakris Yordsala² and Vasanchai Kakkeaw³

¹⁻³มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

¹⁻²Surindra Rajabhat University, Thailand

Corresponding Author's Email: 66054010124@srru.ac.th

วันที่รับบทความ : 26 มีนาคม 2568; วันที่แก้ไขบทความ 4 เมษายน 2568; วันที่ตอบรับบทความ : 5 เมษายน 2568

Received 26 March 2025; Revised 4 April 2025; Accepted 5 April 2025

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. ศึกษาสภาพปัจจุบันของการบริหารตามหลักรับผิดชอบต่อสังคม ของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสุรินทร์ 2. พัฒนาแนวทางการบริหารสถานศึกษาตามหลักรับผิดชอบต่อสังคม ของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสุรินทร์ และ 3. ประเมินแนวทางการบริหารสถานศึกษาตามหลักรับผิดชอบต่อสังคม ของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสุรินทร์ การวิจัยใช้ระเบียบวิธีแบบผสม โดยแบ่งการวิจัยออกเป็น 3 ระยะ ได้แก่ 1. การศึกษาสภาพปัจจุบันของการบริหารสถานศึกษาตามหลักความรับผิดชอบต่อสังคม จากกลุ่มตัวอย่าง

Citation:

*

พชร แรงจอบ, ศุภธนภษ ยอดสละ และ วสันต์ชัย กากแก้ว. (2568). การบริหารตามหลักความรับผิดชอบต่อสังคมของ
ผู้บริหารโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสุรินทร์. วารสารส่งเสริมและพัฒนาวิชาการสมัยใหม่,
3(2), 548-572.

Pachara Reangjob, Suphatanakris Yordsala and Vasanchai Kakkeaw. (2025). Social Responsibility-Based
Administration Of School Administrators In Local Administrative Organization Schools In Surin Province.
Modern Academic Development and Promotion Journal, 3(2), 548-572.;

DOI: <https://doi.org/10.>

Website: <https://so12.tci-thaijo.org/index.php/MADPIADP/>

ผู้บริหารและคณะครูจำนวน 148 คน 2. การพัฒนาแนวทางการบริหารสถานศึกษาผ่านกระบวนการระดมสมองจากผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 9 ท่าน และ 3. การประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการบริหาร โดยผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 5 ท่าน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วยแบบสอบถามและแบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า 1. สภาพปัจจุบันของการบริหารสถานศึกษาตามหลักความรับผิดชอบต่อสังคมของโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสุรินทร์อยู่ในระดับมาก 2. การพัฒนาแนวทางการบริหารสถานศึกษาตามหลักความรับผิดชอบต่อสังคมประกอบด้วยองค์ประกอบหลัก 5 องค์ประกอบ และองค์ประกอบย่อย 6 องค์ประกอบ รวมทั้งหมด 31 แนวทาง และ 3. การประเมินแนวทางการบริหารตามหลักความรับผิดชอบต่อสังคม พบว่า ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการบริหารตามหลักความรับผิดชอบต่อสังคมของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสุรินทร์อยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: การบริหาร, หลักความรับผิดชอบต่อสังคม, ผู้บริหารโรงเรียน

Abstract

This mixed-method study aimed to: 1. examine the current state of social responsibility-based administration among school administrators in local administrative organization schools in Surin Province; 2. develop administrative guidelines based on social responsibility principles; and 3. evaluate the effectiveness of the developed guidelines. The research was conducted in three phases: 1. assessing the current state of social responsibility-based administration using a sample of 148 school administrators and teachers; 2. developing social responsibility-based administrative guidelines through a brainstorming process involving nine experts; and 3. evaluating the appropriateness and feasibility of the developed guidelines with five school administrators. Research instruments included a questionnaire and an assessment form, with data analyzed using descriptive

statistics such as frequency distribution, percentage, mean, and standard deviation.

The findings revealed that: 1. The current state of social responsibility-based administration of school administrators in local administrative organization schools in Surin Province was at a high level 2. The developed social responsibility-based administrative guidelines comprised five main components and six sub-components, totaling 31 administrative guidelines. 3. The evaluation results indicated that the appropriateness

Keywords: Administration, Responsibility-Based, School Administrator

บทนำ

กระแสโลกาภิวัตน์ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศได้เปลี่ยนแปลงโลกแบบเดิมก้าวสู่สังคมแห่งฐานความรู้ (Knowledge-based) ที่เน้นด้านเศรษฐกิจและการลงทุน จึงเกิดเป็นปรากฏการณ์ที่ทำให้ผู้บริโภคเข้าสู่สังคมเมือง ที่เน้นค่านิยมด้านวัตถุ (Materialism) และการบริโภค (Consumerism) ได้กำหนดให้เงินกลายเป็นเครื่องกำหนดสถานภาพทางสังคม และระบบการศึกษาในปัจจุบัน พบว่าสถานศึกษาหลายแห่งเปิดหลักสูตรการศึกษาที่หลากหลาย ทำให้การแข่งขันด้านการศึกษาทั้งค่าธรรมเนียมการศึกษาในสถานศึกษา และค่าเรียนพิเศษเพิ่มเติมสูงขึ้นเป็นอย่างมาก และผู้ปกครองได้กดดันบุตรของตนอย่างเข้มข้นจนละเลยความถูกต้อง คุณธรรม จริยธรรม และความรับผิดชอบต่อสังคม (จินตนา บุญบงการ, 2554) สถานศึกษาซึ่งได้รับมอบหมายจากสังคมให้ทำหน้าที่พัฒนาศักยภาพและคุณภาพของคนในชาตินั้น ไม่ได้รับการบริหารจัดการที่ดี การปฏิรูปการศึกษาที่ผ่านมาในด้านการ บริหารจัดการ ยังขาดการมีส่วนร่วมจากเขตพื้นที่การศึกษา องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือต้นสังกัดสู่สถานศึกษาตามเป้าหมาย (ธีระ รุญเจริญ, 2557)

ความรับผิดชอบต่อสังคม สามารถสร้างรากฐานให้การดำเนินการในสถานศึกษามีความต่อเนื่องและยั่งยืนในอนาคตซึ่งต้องอาศัยวิสัยทัศน์ของผู้นำองค์กรก้าวพ้นจากกรอบกระบวนทัศน์เดิมที่มุ่งหวังเพียงเพื่อผลกำไรจากการบริหาร เป็นการนำองค์กรสู่กระบวนทัศน์ใหม่ที่เน้นการสร้างคุณค่าให้แก่สังคมและสิ่งแวดล้อม (เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์, 2558) ทั้งนี้หลักความรับผิดชอบต่อสังคมที่ดีของพลเมืองที่ดี ก็คือ ความรับผิดชอบต่อด้านมนุษยธรรม ช่วย

ให้สังคมเกิดการพัฒนา โดยเป็นการมององค์การในระดับเดียวกับบุคคลนั่นก็คือ องค์การควรมีการบริจาค สนับสนุน ช่วยเหลือโดยความสมัครใจ เพื่อช่วยให้สังคมดีขึ้นอย่างยั่งยืน นั่นเองภารกิจความรับผิดชอบต่อสังคม จึงมิใช่เป็นเรื่องทางเลือก ขององค์การว่าจะลงมือทำหรือไม่ แต่เป็นเรื่องของความจำเป็น ที่องค์การต้องปฏิบัติอย่างจริงจังและต่อเนื่อง อีกทั้งความเป็นพลเมืองที่ดี เป็นลักษณะนิสัยและทัศนคติของบุคคลซึ่งเป็นเครื่องผลักดันให้เกิดการปฏิบัติตามระเบียบ เคารพสิทธิของผู้อื่น ทำตามหน้าที่ของตนเองและมีความซื่อสัตย์สุจริต การที่บุคคลมีลักษณะ ความผิดชอบ จะช่วยให้การอยู่ร่วมกันในสังคมเป็นไปด้วยความราบรื่น สงบสุข นอกจากนี้ความรับผิดชอบต่อสังคม ยังเป็นคุณธรรมที่สำคัญในการพัฒนาประเทศ

สถานศึกษามีบทบาทสำคัญเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสังคม ด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยมีการสอดแทรกความรับผิดชอบต่อสังคม ควบคู่กับการเรียนรู้ทางทฤษฎี การปฏิบัติตนเป็นแบบอย่าง ที่แสดงออกถึงความรับผิดชอบต่อสังคมให้นักเรียนได้รับรู้ ปฏิบัติตามกฎหมาย ให้ความช่วยเหลือผู้อื่น จัดกิจกรรมที่สร้างสัมพันธภาพที่ดีระหว่างนักเรียนกับเพื่อน ให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็น ร่วมกันแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในสถานศึกษา จะทำให้นักเรียนมีความรับผิดชอบต่อสังคมได้ สรุปคือต้องให้ความสำคัญกับนักเรียน ปัจจัยด้านโรงเรียน และปัจจัยด้าน ครอบครัว (ชุตินา ไชยสิทธิ์, 2554) ความรับผิดชอบต่อสังคม ถือเป็นเรื่องใหม่แต่สามารถเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารงานในสถานศึกษาได้ โดยการนำแนวคิดความรับผิดชอบต่อสังคม มาผสานกับการบริหารจัดการสถานศึกษาในปัจจุบัน ด้านการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม และความรับผิดชอบต่อสังคม ให้กับเยาวชน เพื่อตอบสนองและช่วยเหลือให้วิถีความเป็นอยู่ของชุมชนมีความสุข จากการบริหาร สถานศึกษาด้วยความรับผิดชอบต่อสังคม (จณิน เอี่ยมสะอาด, 2550)

ปัจจุบันสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสุรินทร์ มีจำนวนสถานศึกษาในสังกัด จำนวน 11 แห่ง (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, ข้อมูล ณ วันที่ 20 ธันวาคม 2566) มีหน้าที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานให้แก่ นักเรียนที่เรียนในสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสุรินทร์ ภายใต้การกำกับดูแลของสำนักประสานและพัฒนาการจัดการศึกษาท้องถิ่นของท้องถิ่นจังหวัดสุรินทร์ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย มีการดำเนินงานส่งเสริมสนับสนุนช่วยเหลือให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถปฏิรูปการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับแนวนโยบายแห่งรัฐการบริหารการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ดำเนินการรับผิดชอบต่อสังคมโดยกองการศึกษาในฐานะหน่วยปฏิบัติ

สนับสนุน ส่งเสริมการจัดการศึกษาโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละแห่งใน จังหวัดสุรินทร์ ดำเนินการจัดตั้งงบประมาณและการพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาให้ สอดคล้องกับแนวทางปฏิรูปการศึกษา

การบริหารสถานศึกษาตามหลักความรับผิดชอบต่อสังคมของของโรงเรียนสังกัด องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสุรินทร์ พบว่าสภาพปัจจุบันและปัญหาของการบริหาร สถานศึกษาตามหลักความรับผิดชอบต่อสังคมของสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่น 4 ด้าน สถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีภารกิจในการดำเนินงาน 4 งาน ได้แก่ โครงสร้าง คน เทคโนโลยี งาน ทั้งนี้ให้เป็นไปตาม พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 3 พ.ศ. 2553)และเพื่อตอบสนองต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (ยศสรวาดิ กรังไกร, 2560) ซึ่งสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งเป็นองค์กรหลักในการ พัฒนาเด็กและเยาวชนจะต้องมีคุณภาพในด้านคุณภาพของผู้เรียน คุณภาพการจัดการเรียน การสอนของครูและประสิทธิภาพในการบริหารจัดการ ในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่นขนาดเล็ก ด้านบุคลากร พบว่าครูผู้สอนไม่ได้มีคุณวุฒิในสาขาวิชาโดยตรงและจำนวน บุคลากรมีไม่เพียงพอต่อจำนวนเด็ก และในด้านวิชาการและกิจกรรมหลักสูตร ขาดแคลนสื่อ การเรียนการสอนและครูผู้สอนขาดความรู้ความเข้าใจในการพัฒนาสื่อการเรียน การสอน ไม่มี การกำหนดมาตรฐานด้านวิชาการ (สำนักผู้ตรวจการแผ่นดิน, 2565) และผู้เรียนยังขาดความรู้ และ ทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตร สอดคล้องกับผลการประเมินของสำนักงานรับรอง มาตรฐาน และ ประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) ซึ่งเป็นภาพรวมของประเทศ สาเหตุจากปัจจัย ภายนอก คือ ผู้เรียนที่สถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสุรินทร์ส่วนมาก ผู้เรียนเป็นเด็กที่ขาดความพร้อมมาจากครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจยากจน และขาดการ เอาใจใส่จากครอบครัว และผู้เรียนที่มาจากครอบครัวที่ยากจน ส่วนมากมีผลการเรียนที่ไม่พึง ประสงค์ เนื่องจากไม่ได้รับการสนับสนุนจากครอบครัว เป็นอีกปัจจัยสำคัญที่ส่งผลให้เด็กได้รับ การศึกษาที่ไม่เสมอภาค รวมทั้งการจัดการเรียนการสอนที่ยังไม่พร้อมทั้งด้านบุคลากร ที่ยังไม่ สามารถจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สะท้อนให้เห็นว่ายังขาดความรับผิดชอบต่อ ต่อสังคม (เก็จนก เอื้อวงศ์, 2553)

สภาพปัญหาและอุปสรรคดังกล่าวมาข้างต้น ประกอบกับการทบทวนภารกิจหลักใน การบริหารสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้งแนวคิดเกี่ยวกับหลักความ รับผิดชอบต่อสังคมของสถานศึกษา ผู้วิจัยเห็นว่าการนำหลักความรับผิดชอบต่อสังคมปรับใช้ใน สถานศึกษามีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง อาจกล่าวได้ว่า การบริหารจัดการศึกษา จะต้องพัฒนา

และขับเคลื่อนสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสุรินทร์ให้มีคุณภาพ โดยให้ความสำคัญกับหลักความรับผิดชอบต่อสังคมของผู้บริหารสถานศึกษา ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจการวิจัยเรื่อง การบริหารสถานศึกษาตามหลักความรับผิดชอบต่อสังคม ของโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสุรินทร์ เพราะเป็นงานวิจัยเพื่อสร้างองค์ความรู้ใหม่ เป็นประโยชน์ในการนำแนวทางที่ได้ไปกำหนดเป็นนโยบายสำหรับหน่วยงาน ต้นสังกัด ผู้บริหารของสถานศึกษาในสังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นในจังหวัดสุรินทร์ และสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการขับเคลื่อนสถานศึกษา และองค์กรที่เกี่ยวข้องต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันของการบริหารตามหลักรับผิดชอบต่อสังคม ของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสุรินทร์
2. เพื่อพัฒนาแนวทางการบริหารตามหลักรับผิดชอบต่อสังคมของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสุรินทร์
3. เพื่อประเมินแนวทางการบริหารตามหลักรับผิดชอบต่อสังคมของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสุรินทร์

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยออกเป็น 3 ระยะ ดังนี้ คือ

ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบันของการบริหารตามหลักความรับผิดชอบต่อสังคม ของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสุรินทร์

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารและคณะครูโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสุรินทร์ ประกอบด้วยผู้บริหาร 14 คนและคณะครู 225 คน รวมทั้งหมด 239 คน

กลุ่มตัวอย่าง ผู้บริหารและคณะครูโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสุรินทร์ จำนวน 11 แห่ง โดยมีผู้บริหารและครู สุ่มอย่างง่ายโดยวิธีจับฉลาก โดยการคำนวณจากสูตรเครซีและมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970) ที่ระดับความเชื่อมั่น

(Confidence Interval) 95% ความคลาดเคลื่อน (e) + 5% ได้กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยผู้บริหาร 14 คน และคณะครู 134 คน รวมทั้งหมด 148 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

การดำเนินการวิจัยในระยะที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบันของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสุรินทร์ เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาสภาพปัจจุบันของหลักความรับผิดชอบต่อสังคม ของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสุรินทร์ เป็นแบบสอบถามสภาพปัจจุบันความรับผิดชอบต่อสังคม ของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสุรินทร์ แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ, ระดับการศึกษาสูงสุด, ตำแหน่งปัจจุบัน, ระดับการจัดการศึกษาของโรงเรียนและที่อยู่โรงเรียน (ต้นสังกัด) มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist)

ตอนที่ 2 ระดับสภาพปัจจุบันของหลักความรับผิดชอบต่อสังคม ของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสุรินทร์ ซึ่งเป็นข้อคำถามที่ครอบคลุมเนื้อหาหลักความรับผิดชอบต่อสังคม ของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสุรินทร์ 5 องค์ประกอบหลัก และ 6 องค์ประกอบย่อย โดยแบบสอบถามตอนที่ 2 มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ โดยกำหนดตัวเลือกไว้ 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด โดยพิจารณาคะแนนตามแนวทางการสร้างเครื่องมือตามแนวคิดของ Likert (Likert's Rating Scale) ดังนี้

5 หมายถึง สภาพปัจจุบัน อยู่ในระดับมากที่สุด

4 หมายถึง สภาพปัจจุบัน อยู่ในระดับมาก

3 หมายถึง สภาพปัจจุบัน อยู่ในระดับปานกลาง

2 หมายถึง สภาพปัจจุบัน อยู่ในระดับน้อย

1 หมายถึง สภาพปัจจุบัน อยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ เกี่ยวกับหลักความรับผิดชอบต่อสังคม ของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสุรินทร์ มีลักษณะเป็นคำถามปลายเปิด

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

การสร้างและตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถามสภาพปัจจุบันของหลักความรับผิดชอบต่อสังคม ของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสุรินทร์ มีขั้นตอนการดำเนินการดังนี้

ศึกษาเอกสาร ตำรา บทความวิชาการ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหลักความรับผิดชอบต่อสังคม ของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสุรินทร์ และวิธีการสร้างแบบประเมิน

นำแบบสอบถามหลักความรับผิดชอบต่อสังคม ของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสุรินทร์ฉบับร่าง เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อพิจารณาความครอบคลุมของเนื้อหา ความชัดเจนของภาษา แล้วปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

สร้างแบบสอบถามสภาพปัจจุบันตามหลักความรับผิดชอบต่อสังคม ของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสุรินทร์ โดยมีคำถามครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับหลักความรับผิดชอบต่อสังคม ของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 5 องค์ประกอบหลัก และ 6 องค์ประกอบย่อย ดังนี้ 1. การปฏิบัติตามกฎหมาย 2. การปฏิบัติตามกิจกรรมสาธารณประโยชน์ 3. การคำนึงถึงสภาพเศรษฐกิจ 4. การใช้หลักธรรมาภิบาล ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบย่อย ได้แก่ หลักนิติธรรม, หลักคุณธรรม, หลักความโปร่งใส, หลักความมีส่วนร่วม, หลักความรับผิดชอบต่อสังคม และหลักความคุ้มค่า และ 5. การเคารพสิทธิมนุษยชน นำแบบสอบถามสภาพปัจจุบันตามหลักความรับผิดชอบต่อสังคม ของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสุรินทร์ฉบับร่าง เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อพิจารณาความครอบคลุมของเนื้อหา ความชัดเจนของภาษา แล้วปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

นำแบบสอบถามสภาพปัจจุบันตามหลักความรับผิดชอบต่อสังคม ของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสุรินทร์ที่ปรับปรุงแก้ไขเรียบร้อยแล้ว เสนอผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย จำนวน 5 คน เพื่อตรวจสอบและให้ข้อเสนอแนะปรับปรุงแก้ไข โดยมีเกณฑ์คุณสมบัติของผู้เชี่ยวชาญ เป็นผู้บริหารการศึกษาหรือผู้บริหารสถานศึกษาหรือศึกษานิเทศก์ ที่มีวิทยฐานะชำนาญการพิเศษขึ้นไปหรือมีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาโทขึ้นไป หรือเป็นนักวิชาการหรืออาจารย์ที่สอนในมหาวิทยาลัย มีประสบการณ์การ

ปฏิบัติงานที่เกี่ยวกับการบริหารการศึกษาหรือการวัดผลประเมินผลหรือมีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาเอก หรือเป็นครูที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาโท ด้านการบริหารการศึกษาขึ้นไป

นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขเรียบร้อยแล้วนำเสนอผู้เชี่ยวชาญชุดเดิมเพื่อประเมินความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Validity) โดยการพิจารณาให้คะแนนความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามที่สร้างขึ้นกับวัตถุประสงค์หรือคุณลักษณะ มีหลักเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

คะแนน +1 หมายถึง แน่ใจว่าข้อคำถามมีความสอดคล้องกับนิยามศัพท์

คะแนน 0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่าข้อคำถามมีความสอดคล้องกับนิยามศัพท์

คะแนน -1 หมายถึง แน่ใจว่าข้อคำถามไม่มีความสอดคล้องกับนิยามศัพท์

จากนั้นนำคะแนนของผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน มาหาค่าดัชนีความสอดคล้องโดยการวิเคราะห์หาค่า IOC (Index of Item – Objective Congruence : IOC) พิจารณาเลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.60 ถึง 1.00 สำหรับข้อคำถามที่ได้ค่า IOC ต่ำกว่า 0.60 ควรพิจารณาแก้ไข ปรับปรุง หรือตัดทิ้ง ซึ่งจากการตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถาม โดยการวิเคราะห์หาค่า IOC (Index of Item – Objective Congruence : IOC) จากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน ผลปรากฏว่าได้ข้อคำถามผ่านเกณฑ์ค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.60 ถึง 1.00 จำนวน 40 ข้อ

นำแบบสอบถามที่ผ่านการวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้องและได้ปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญแล้ว เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบความถูกต้องอีกครั้ง และไปทดลองใช้ (Try-out) กับผู้บริหารและคณะครูสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดศรีสะเกษ ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างที่จะศึกษา จำนวน 30 คน

หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยนำแบบสอบถามที่ผ่านเกณฑ์สภาพปัจจุบันจำนวน 40 ข้อ มาหาค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของ Cronbach โดยใช้เกณฑ์ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับตั้งแต่ .80 ขึ้นไป ซึ่งในการหาค่าความเชื่อมั่นโดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของ Cronbach ที่ค่าระดับความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.97

นำแบบสอบถามที่ตรวจสอบคุณภาพแล้ว มาปรับปรุงแก้ไขอีกครั้ง แล้วจัดพิมพ์เป็นฉบับสมบูรณ์และนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษาสภาพปัจจุบันของหลักความรับผิดชอบต่อสังคม ของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสุรินทร์ มีขั้นตอนการดำเนินการดังนี้

1. ขออนุญาตและแนะนำตัวผู้วิจัยจากคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ถึงผู้อำนวยการกองการศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสุรินทร์
2. ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันของหลักความรับผิดชอบต่อสังคม ของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสุรินทร์ โดยจัดทำแบบสอบถามในรูปแบบออนไลน์ (Google Form) และกำหนดระยะเวลาในการตอบแบบสอบถามไม่เกิน 15 วันนับตั้งแต่วันที่ได้รับหนังสือ
3. ผู้วิจัยรวบรวมแบบสอบถามที่ได้รับจากการตอบกลับทั้งหมด 3 ผู้วิจัยได้ตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ ของแบบสอบถามและกลุ่มตัวอย่างในรูปแบบออนไลน์ (Google Form) ทั้ง 148 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 แล้วนำไปวิเคราะห์ข้อมูลตามขั้นตอนของการวิจัยต่อไป

ระยะที่ 2 พัฒนาแนวทางการบริหารตามหลักความรับผิดชอบต่อสังคม ของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสุรินทร์

การดำเนินการวิจัยในระยะที่ 2 ผู้วิจัยกำหนดผู้ให้ข้อมูลในการการระดมสมอง (Brainstorming) เพื่อยกร่างหลักความรับผิดชอบต่อสังคมของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสุรินทร์ เป็นผู้บริหารการศึกษาหรือผู้บริหารสถานศึกษาหรือศึกษานิเทศก์ ที่มีวิทยฐานะชำนาญการพิเศษขึ้นไปหรือมีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาโทขึ้นไป หรือเป็นนักวิชาการหรืออาจารย์ที่สอนในมหาวิทยาลัย มีประสบการณ์การปฏิบัติงานที่เกี่ยวกับการบริหารการศึกษาหรือการวัดผลประเมินผลหรือมีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาเอก หรือเป็นครูที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาโท ด้านการบริหารการศึกษาขึ้นไป ประกอบด้วยสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสุรินทร์ จำนวน 9 ท่าน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

การดำเนินการวิจัยในระยะที่ 2 พัฒนาแนวทางการบริหารตามหลักความรับผิดชอบต่อสังคม ของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสุรินทร์ เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาการบริหารตามหลักความรับผิดชอบต่อสังคม ของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดองค์กร

ปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสุรินทร์ ได้แก่ แบบบันทึกการระดมสมองของผู้ทรงคุณวุฒิ 9 ท่าน เกี่ยวกับการบริหารตามหลักความรับผิดชอบต่อสังคม ของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสุรินทร์ 5 องค์กรปกครองหลัก และ 6 องค์กรประกอบย่อยขององค์กรปกครองหลักการใช้หลักธรรมาภิบาล

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

การสร้างและตรวจสอบคุณภาพของแบบบันทึกการระดมสมอง แนวทางการพัฒนาหลักความรับผิดชอบต่อสังคม ของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสุรินทร์ มีขั้นตอนการดำเนินการดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร ตำรา บทความวิชาการ และงานวิจัยที่เกี่ยวกับการระดมสมอง
2. ร่างแบบบันทึกการระดมสมอง ตามกรอบแนวคิด เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาหลักความรับผิดชอบต่อสังคม ของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสุรินทร์
3. นำแบบบันทึกการระดมสมองสำหรับผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาหลักความรับผิดชอบต่อสังคม ของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสุรินทร์เสนอต่อคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อพิจารณาความเหมาะสม ภาษา และความถูกต้องของข้อความ
4. นำแบบบันทึกการระดมสมองสำหรับผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาหลักความรับผิดชอบต่อสังคม ของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสุรินทร์ที่ผ่านการพิจารณาจากคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์แล้ว ไปปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำให้มีความสมบูรณ์ ก่อนนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลจริง

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการระดมสมองจากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 ท่าน เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการบริหารตามหลักความรับผิดชอบต่อสังคม ของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสุรินทร์โดยการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา

ระยะที่ 3 การประเมินแนวทางการพัฒนาหลักความรับผิดชอบต่อสังคม ของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสุรินทร์

ผู้ให้ข้อมูล

การดำเนินการวิจัยในระยะที่ 3 ผู้วิจัยกำหนดผู้ให้ข้อมูลเป็นผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสุรินทร์จำนวน 5 ท่าน เพื่อทำหน้าที่ในการประเมิน

ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ ตลอดจนให้คำแนะนำและข้อเสนอแนะเพื่อความสะดวกของแนวทางการพัฒนาหลักความรับผิดชอบต่อสังคม ของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสุรินทร์ โดยใช้วิธีเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบง่าย โดยมีเกณฑ์คุณสมบัติของผู้เชี่ยวชาญ ดังนี้ เป็นผู้บริหารการศึกษาหรือผู้บริหารสถานศึกษาหรือศึกษานิเทศก์ ที่มีวิทยฐานะชำนาญการพิเศษขึ้นไปหรือมีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาโทขึ้นไป หรือเป็นนักวิชาการหรืออาจารย์ที่สอนในมหาวิทยาลัย มีประสบการณ์การปฏิบัติงานที่เกี่ยวกับการบริหารการศึกษาหรือการวัดผลประเมินผลหรือมีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาเอก หรือเป็นครูที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาโท ด้านการบริหารการศึกษาขึ้นไป

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

การดำเนินการวิจัยในระยะที่ 3 การประเมินแนวทางการพัฒนาการบริหารตามหลักความรับผิดชอบต่อสังคม โดยเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินแนวทางการพัฒนาการบริหารตามหลักความรับผิดชอบต่อสังคม ของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสุรินทร์ เป็นแบบประเมินแนวทางการพัฒนาการบริหารตามหลักความรับผิดชอบต่อสังคม ของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสุรินทร์ แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบ่งข้อคำถามออกเป็น 2 ส่วน ประกอบด้วย 1) ความเหมาะสมของแนวทางการพัฒนาการบริหารตามหลักความรับผิดชอบต่อสังคมของโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสุรินทร์ 2) ความเป็นไปได้ของแนวทางการพัฒนาการบริหารตามหลักความรับผิดชอบต่อสังคม ของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสุรินทร์ มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ โดยกำหนดตัวเลือกไว้ 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด โดยพิจารณาคะแนนตามแนวทางการสร้างเครื่องมือตามแนวคิดของ Likert (Likert's Rating Scale) ดังนี้

- 5 หมายถึง มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก
- 3 หมายถึง มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้อยู่ในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้อยู่ในระดับน้อย
- 1 หมายถึง มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้อยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 2 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับการพัฒนาแนวทางการบริหารตามหลักความรับผิดชอบต่อสังคม ของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสุรินทร์ มีลักษณะเป็นคำถามปลายเปิด

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

การสร้างและตรวจสอบคุณภาพของแบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการพัฒนาการบริหารตามหลักความรับผิดชอบต่อสังคม ของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสุรินทร์มีขั้นตอนการดำเนินการดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร ตำรา บทความวิชาการ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวิธีการสร้างแบบประเมิน

2. นำแนวทางการบริหารตามหลักความรับผิดชอบต่อสังคม ของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสุรินทร์ ที่ได้จากระยะที่ 2 มาสร้างแบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการพัฒนาหลักความรับผิดชอบต่อสังคม ของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสุรินทร์ฉบับร่าง

3. นำแบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของหลักความรับผิดชอบต่อสังคม ของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสุรินทร์ฉบับร่าง เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อพิจารณาความครอบคลุมของเนื้อหา ความชัดเจนของภาษา แล้วปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

4. นำแบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการพัฒนาหลักความรับผิดชอบต่อสังคม ของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสุรินทร์ที่ผ่านการพิจารณาจากที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญแล้ว มาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ จัดพิมพ์เป็นฉบับสมบูรณ์ และนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการประเมินแนวทางการพัฒนาการบริหารตามหลักความรับผิดชอบต่อสังคม ของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสุรินทร์ มีขั้นตอนการดำเนินการดังนี้

1. ขอนหนังสือแนะนำตัวผู้วิจัยจากคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ถึงผู้อำนวยการสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสุรินทร์

2. ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการพัฒนาการบริหารตามหลักความรับผิดชอบต่อสังคม

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการพัฒนาการบริหารตามหลักความรับผิดชอบต่อสังคม ของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสุรินทร์ โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) แปลผลโดยนำค่าเฉลี่ยมาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดเป็นช่วงตามค่าคะแนน (บุญชม ศรีสะอาด. 2556 : 121) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51 – 5.00 หมายถึง มีความเหมาะสมหรือความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51 – 4.50 หมายถึง มีความเหมาะสมหรือความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.50 หมายถึง มีความเหมาะสมหรือความเป็นไปได้อยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51 – 2.50 หมายถึง มีความเหมาะสมหรือความเป็นไปได้อยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.50 หมายถึง มีความเหมาะสมหรือความเป็นไปได้อยู่ในระดับน้อยที่สุด

จากนั้นพิจารณาคัดเลือกแนวทางการพัฒนาการบริหารตามหลักความรับผิดชอบต่อสังคม ของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสุรินทร์ ที่มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ค่าเฉลี่ย (Mean) ตั้งแต่ 3.51 ขึ้นไป และมีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ไม่เกิน 1.00 ให้คัดเลือกไว้ ส่วนความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางที่ไม่เป็นไปตามเกณฑ์นี้อาจตัดทิ้งไปหรือนำไปปรับปรุงแก้ไขแล้วแต่กรณีตามความเหมาะสม (พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2540)

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การบริหารตามหลักความรับผิดชอบต่อสังคม ของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสุรินทร์ จากผลการวิเคราะห์ข้อมูล สามารถสรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยได้ดังนี้

1. การศึกษาสภาพปัจจุบันของการบริหารตามหลักความรับผิดชอบต่อสังคม ของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสุรินทร์ พบว่า สภาพปัจจุบันของการบริหารตามหลักรับผิดชอบต่อสังคม ของโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสุรินทร์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.48$, S.D. = 0.41) เมื่อพิจารณาเป็นรายองค์ประกอบ พบว่าองค์ประกอบที่อยู่ในระดับมากที่สุดหนึ่งลำดับ ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1

การปฏิบัติตามกฎหมาย ($\bar{x} = 4.57$, S.D. = 0.44) และองค์ประกอบที่อยู่ในระดับมากที่สุดลำดับดังนี้ 1) องค์ประกอบที่ 2 การปฏิบัติกิจกรรมสาธารณประโยชน์ ($\bar{x} = 4.47$, S.D. = 0.44) 2) องค์ประกอบที่ 3 การคำนึงถึงสภาพเศรษฐกิจ ($\bar{x} = 4.47$, S.D. = 0.48) 3) องค์ประกอบที่ 4 การใช้หลักธรรมาภิบาล และ 4) องค์ประกอบที่ 5 การเคารพสิทธิมนุษยชน ($\bar{x} = 4.39$, S.D. = 0.57)

2. การศึกษาแนวทางการบริหารตามหลักความรับผิดชอบต่อสังคม ของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสุรินทร์ โดยใช้กระบวนการระดมสมองโดยผู้เชี่ยวชาญทั้ง 9 ท่าน พบว่าองค์ประกอบของการบริหารตามหลักความรับผิดชอบต่อสังคมจากองค์ประกอบหลัก 5 องค์ประกอบ และองค์ประกอบย่อย 6 องค์ประกอบของการใช้หลักธรรมาภิบาล จำนวนทั้งหมด 31 แนวทาง

3. การประเมินแนวทางการบริหารตามหลักความรับผิดชอบต่อสังคม ของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสุรินทร์ พบว่า ความเหมาะสมของหลักรับผิดชอบต่อสังคม ของโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสุรินทร์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.94$, S.D. = 0.09) เมื่อพิจารณาเป็นรายองค์ประกอบพบว่าองค์ประกอบทั้งหมดอยู่ในระดับมากที่สุด โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ การปฏิบัติตามกฎหมาย ($\bar{x} = 5.00$, S.D. = 0.00), การเคารพสิทธิมนุษยชน ($\bar{x} = 5.00$, S.D. = 0.00), การใช้หลักธรรมาภิบาล ($\bar{x} = 4.98$, S.D. = 0.05), การคำนึงถึงสภาพเศรษฐกิจ ($\bar{x} = 4.92$, S.D. = 0.18) และ การปฏิบัติกิจกรรมสาธารณประโยชน์ ($\bar{x} = 4.80$, S.D. = 0.20) ตามลำดับ

ความเป็นไปได้ของหลักรับผิดชอบต่อสังคม ของโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสุรินทร์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.93$, S.D. = 0.09) เมื่อพิจารณาเป็นรายองค์ประกอบ พบว่าองค์ประกอบทั้งหมดอยู่ในระดับมากที่สุด โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ การปฏิบัติตามกฎหมาย ($\bar{x} = 5.00$, S.D. = 0.00), การเคารพสิทธิมนุษยชน ($\bar{x} = 5.00$, S.D. = 0.00), การใช้หลักธรรมาภิบาล ($\bar{x} = 4.98$, S.D. = 0.05), การคำนึงถึงสภาพเศรษฐกิจ ($\bar{x} = 4.88$, S.D. = 0.18) และการปฏิบัติกิจกรรมสาธารณประโยชน์ ($\bar{x} = 4.80$, S.D. = 0.20) ตามลำดับ

อภิปรายผล

การวิจัยเรื่อง การบริหารตามหลักความรับผิดชอบต่อสังคม ของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสุรินทร์ มีประเด็นที่น่าสนใจนำมาอภิปรายผลเพื่อเป็นการขยายผลการวิจัยให้ชัดเจนยิ่งขึ้น ตลอดจนสามารถนำผลการวิจัยไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อไป ดังนี้

1. จากการศึกษาสภาพปัจจุบันของการบริหารตามหลักความรับผิดชอบต่อสังคม ของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสุรินทร์ อภิปรายผลได้ดังนี้

1.1 สภาพปัจจุบันของการบริหารตามหลักความรับผิดชอบต่อสังคม ของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสุรินทร์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายองค์ประกอบ พบว่าองค์ประกอบที่อยู่ในระดับมากที่สุดหนึ่งลำดับโดยเรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 การปฏิบัติตามกฎหมาย และองค์ประกอบที่อยู่ในระดับมากที่สุดลำดับ ดังนี้ องค์ประกอบที่ 4 การใช้หลักธรรมาภิบาล ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารและครูตระหนักถึงความสำคัญของกฎหมายทั้งกฎหมายและหลักธรรมาภิบาล ซึ่งหน่วยงานต้นสังกัดแต่ละแห่งมีระเบียบข้อกฎหมายของหน่วยงานต้นสังกัด ซึ่งมีการประเมินการปฏิบัติงานจากองค์กรภายในและภายนอกของหน่วยงานนั้น อีกทั้งสถานศึกษาในหน่วยงานต้นสังกัดไม่ได้มีฐานะเป็นนิติบุคคล จึงทำให้ผู้บริหารและครูที่สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำเป็นต้องศึกษาเทศบัญญัติของหน่วยงานต้นสังกัดและศึกษาจรรยาบรรณวิชาชีพของตนเองอย่างสม่ำเสมอ สอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (2564) ที่มีมติกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินตำแหน่งและวิทยฐานะพนักงานครูและบุคลากรทางการศึกษา องค์ประกอบที่ 2 การปฏิบัติกิจกรรมสาธารณประโยชน์, องค์ประกอบที่ 3 การคำนึงถึงสภาพเศรษฐกิจ และ องค์ประกอบที่ 5 การเคารพสิทธิมนุษยชน ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารและครูตระหนักถึงการเข้าร่วมกิจกรรมกับชุมชนที่เป็นสถานที่ตั้งของหน่วยงานต้นสังกัดที่มีความจำเป็นต้องให้บริการชุมชนและนักเรียนในเขตบริการที่มีความขาดแคลนทางด้านทุนทรัพยากรทางการศึกษา

2. การศึกษาแนวทางการบริหารตามหลักความรับผิดชอบต่อสังคม ของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสุรินทร์ โดยใช้กระบวนการระดมสมองจากผู้ทรงเชี่ยวชาญ จำนวน 9 ท่าน พบว่าองค์ประกอบของการบริหารตามหลักความรับผิดชอบต่อสังคม จากองค์ประกอบหลัก 5 องค์ประกอบ และองค์ประกอบย่อย 6

องค์ประกอบของการใช้หลักธรรมาภิบาล จำนวนทั้งหมด 31 แนวทาง ดังนี้ 1. การปฏิบัติตามกฎหมาย มีจำนวน 4 แนวทาง 2. การปฏิบัติกิจกรรมสาธารณประโยชน์ มีจำนวน 5 แนวทาง 3. การคำนึงถึงสภาพเศรษฐกิจ มีจำนวน 5 แนวทาง 4. การใช้หลักธรรมาภิบาล มีจำนวนทั้งหมด 16 แนวทาง และ 5. การเคารพสิทธิมนุษยชน มีจำนวน 1 แนวทาง สามารถอภิปรายผลการศึกษาแนวทางการบริหารตามหลักความรับผิดชอบต่อสังคม ของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสุรินทร์ โดยจำแนกเป็นรายองค์ประกอบดังนี้

2.1 องค์ประกอบที่ 1 การปฏิบัติตามกฎหมาย พบว่าแนวทางการบริหารตามหลักรับผิดชอบต่อสังคม ของโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสุรินทร์ มีจำนวน 4 แนวทาง คือ 1) สถานศึกษามีการประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้บริหารและครูภาคเรียนละ 1 ครั้ง ทั้งการประเมินภายในและการประเมินภายนอกจากคณะกรรมการที่แต่งตั้งจากหน่วยงานต้นสังกัด สอดคล้องกับมาตรฐานการประเมินผลการปฏิบัติงานในสถานศึกษา มาตรา 19 (4) และ 72 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2547 2) บุคลากรในหน่วยงานสังกัดสร้างระเบียบข้อตกลงร่วมกันในการปฏิบัติงานตามระเบียบกฎหมาย สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2550 ได้กำหนดบทบาทหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่สำคัญ มาตรา 80 (4) 3) หน่วยงานต้นสังกัดจัดอบรมให้ความรู้อย่างต่อเนื่องในการดำเนินการที่เกี่ยวข้องกับใบประกอบวิชาชีพผู้บริหารและครูสอดคล้องกับข้อบังคับคุรุสภาว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพ พ.ศ. 2556 เพื่อเสริมสร้างศักยภาพ ความรู้ ทักษะ และจรรยาบรรณวิชาชีพ

2.2 องค์ประกอบที่ 2 การปฏิบัติกิจกรรมสาธารณประโยชน์ พบว่า แนวทางการบริหารตามหลักรับผิดชอบต่อสังคม ของโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสุรินทร์ มีจำนวน 5 แนวทาง คือ 1) สถานศึกษามีกิจกรรมชุมชนจิตอาสา สถานักเรียน เพื่อบริการชุมชนในกิจกรรมต่าง ๆ และบริการสาธารณะ สอดคล้องกับการพัฒนานักเรียนและชุมชน สถานศึกษาจัดกิจกรรมชุมชนจิตอาสาในบริเวณวัด ผ่านสถานักเรียน และกิจกรรมนักเรียนเพื่อให้บริการชุมชน 2) สถานศึกษามีการทำข้อตกลงร่วมกันระหว่างสถานศึกษา โดยมีสถานักเรียนฝึกจิตอาสาเพื่อปฏิบัติกิจกรรมร่วมกันสอดคล้องกับการมีส่วนร่วมพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา (ประเวศ เวชชะ, 2565) 3) หน่วยงานต้นสังกัดมีการจัดตั้งชมรมเยาวชน “ภาคประชาชนช่วยเหลือเยาวชนในชุมชน” สอดคล้องกับโครงการส่งเสริมการมีส่วนร่วมภาคประชาชนและเยาวชนคุณภาพในการป้องกันปัญหาอาเสพติด ของเทศบาลเมืองสุรินทร์ 4) สถานศึกษามีกลุ่มอาสาสมัครจิตอาสาเพื่อช่วยเหลือชุมชนสอดคล้องกับแนวทางการ

เสริมสร้างจิตสาธารณะให้กับนักเรียน และ 5) สถานศึกษามีนักเรียนอาสาสมัครของศาลเด็กและเยาวชน และมีสถานศึกษาเพื่อส่งต่อนักเรียน เช่น ศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ สอดคล้องกับการที่สถานศึกษามีอาสาสมัครของศาลเด็กและเยาวชน และมีแนวทางส่งต่อนักเรียนไปยังสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ (สกร.)

2.3 องค์ประกอบที่ 3 การคำนึงถึงสภาพเศรษฐกิจ พบว่าแนวทางการบริหารตามหลักรับผิดชอบต่อสังคม ของโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสุรินทร์ มีจำนวน 5 แนวทาง คือ 1) สถานศึกษาจัดอบรมการให้ความรู้การสร้างรายได้โดยอาศัยความร่วมมือจากสถาบันการศึกษาใกล้เคียงสอดคล้องกับหลักการสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับชุมชน 2) สถานศึกษามีโครงการรักษาสีสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษา โดยได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานต้นสังกัด สอดคล้องกับความรับผิดชอบต่อสังคมด้านสิ่งแวดล้อม (ประทีป ทับโพน, 2563) ที่ 3) กิจกรรมโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมของสถานศึกษาด้านการเงิน สอดคล้องกับโครงการ "ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้" ที่มุ่งเน้นกิจกรรมด้านการเงินในสถานศึกษา สอดคล้องกับแนวคิดการส่งเสริมทักษะชีวิตและความรู้ทางการเงิน (Financial Literacy) ให้กับนักเรียน 4) สถานศึกษาร่วมกับสถาบันการเงิน จัดกิจกรรมโครงการธนาคารโรงเรียน เพื่อส่งเสริมการออม สอดคล้องกับโครงการส่งเสริมการออมในสถานศึกษาโดยร่วมกับธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรเพื่อให้นักเรียนมีทักษะการบริหารจัดการการเงินของตนเอง 5) สถานศึกษามีธนาคารขยะของหน่วยงานต้นสังกัด

2.4 องค์ประกอบที่ 4 การใช้หลักธรรมาภิบาล พบว่าแนวทางการบริหารตามหลักรับผิดชอบต่อสังคม ของโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสุรินทร์ จำแนกตามองค์ประกอบย่อย 6 องค์ประกอบ จำนวนทั้งหมด 16 แนวทาง ดังนี้

2.4.1 องค์ประกอบย่อยที่ 1 หลักนิติธรรม พบว่าแนวทางการใช้หลักนิติธรรม ในการบริหารตามหลักรับผิดชอบต่อสังคม ของโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสุรินทร์ มีจำนวน 2 แนวทาง คือ 1) สถานศึกษาประชุมผู้บริหารและครูขอความเห็นชอบจากครูและนำข้อตกลงร่วมกัน เสนอต่อคณะกรรมการสถานศึกษา สอดคล้องกับหลักธรรมาภิบาล โดยเปิดโอกาสให้ครูและบุคลากรทางการศึกษามีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และ 2) สถานศึกษามีการปรับปรุงกฎระเบียบของสถานศึกษาหรือข้อตกลงร่วมกัน โดยศึกษาจากปัญหาและนำข้อเสนอจากนักวิชาการศึกษาร่วมกัน สอดคล้องกับแนวทางการบริหารจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วม

2.4.2 องค์ประกอบย่อยที่ 2 หลักคุณธรรม พบว่าแนวทางการใช้หลักคุณธรรม ในการบริหารตามหลักรับผิดชอบต่องสังคม ของโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสุรินทร์ มีจำนวน 3 แนวทาง คือ 1) ผู้บริหารสถานศึกษาและครูเข้าร่วมงานกิจกรรมโครงการ ภูมิคุ้มกันใจของหน่วยงานต้นสังกัด ณ วัดแต่ละแห่งในเขตเทศบาลสอดคล้องกับแนวทางการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม และพัฒนาจิตใจของบุคลากรทางการศึกษา ตามนโยบายของหน่วยงานต้นสังกัด 2) นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมโครงการธรรมะสอนใจหนูของสถานศึกษา ณ วัดหรือสถานศึกษาทุกเดือนและทุกภาคเรียน สอดคล้องกับแนวทางการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่ดีงามให้แก่นักเรียน ตามนโยบายการพัฒนาผู้เรียนให้มีความสมบูรณ์ทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ และสติปัญญา และ 3) สถานศึกษานิมนต์พระภิกษุสงฆ์ เพื่อสอนธรรมะในสถานศึกษาทุกเดือน สอดคล้องกับโครงการเข้าค่ายอบรมคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองสุรินทร์

2.4.3 องค์ประกอบย่อยที่ 3 หลักความโปร่งใส พบว่า แนวทางการใช้หลักความโปร่งใสในการบริหารตามหลักรับผิดชอบต่องสังคม ของโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสุรินทร์ มีจำนวน 4 แนวทาง คือ 1) สถานศึกษาประชุมชี้แจงคณะกรรมการสถานศึกษา การจัดทำแผนงบประมาณ แผนปฏิบัติงานประจำปี แผนพัฒนาโรงเรียน สอดคล้องกับแนวทางการบริหารจัดการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ 2) หน่วยงานต้นสังกัดหรือสถานศึกษามีหน่วยตรวจสอบภายในสอดคล้องกับกฎกระทรวง การประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561 3) หน่วยงานต้นสังกัดตั้งคณะกรรมการตรวจสอบภายในเพื่อตรวจสอบความโปร่งใสของการดำเนินงาน สอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎีการบริหารจัดการ (Henri Fayol) เพื่อให้เกิดการตรวจสอบที่เป็นระบบ ป้องกันการทุจริต และเสริมสร้างความไว้วางใจจากทุกภาคส่วน 4) หน่วยงานต้นสังกัดมีการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในภาครัฐ (ITA) ตามเกณฑ์การประเมิน (IIT, EIT, OIT) เพื่อตรวจสอบความโปร่งใสของการดำเนินการ สอดคล้องกับการประเมินตามของสำนักงาน ป.ป.ช. เป็นกลไกสำคัญในการตรวจสอบและส่งเสริมให้หน่วยงานของรัฐมีมาตรฐานในการดำเนินงานที่เป็นธรรม

2.4.4 องค์ประกอบย่อยที่ 4 หลักความมีส่วนร่วม พบว่าแนวทางการใช้หลักความมีส่วนร่วมในการบริหารตามหลักรับผิดชอบต่องสังคม ของโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสุรินทร์ มีจำนวน 3 แนวทาง คือ 1) กองสวัสดิการของหน่วยงานต้นสังกัดออกตรวจตราชุมชนในเขตบริการ และดำเนินการร่วมกับสมาชิกสภาเทศบาลในเขตเพื่อพัฒนาชุมชน 2) คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีส่วนร่วมตามรูปแบบการบริหารจัดการหรือ

ตามกำหนด 3) ผู้แทนสมาชิกสภาเทศบาลในตำแหน่งคณะกรรมการสถานศึกษาเพื่อมีส่วนร่วมกับการบริหารงานของสถานศึกษา สอดคล้องกับการที่ผู้แทนสมาชิกสภาเทศบาลดำรงตำแหน่งในคณะกรรมการสถานศึกษา เป็นการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของภาครัฐและท้องถิ่นในการพัฒนาสถานศึกษา

2.4.5 องค์ประกอบย่อยที่ 5 หลักความรับผิดชอบ พบว่าแนวทางการใช้หลักความรับผิดชอบ ในการบริหารตามหลักรับผิดชอบต่อสังคม ของโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสุรินทร์ มีจำนวน 2 แนวทาง คือ 1) ผู้บริหารและครูกล้าหาญและรับผิดชอบ ในการดำเนินโครงการหรือกิจกรรมต่างๆ รวมทั้งปรับปรุง แก้ไขปัญหา สอดคล้องกับหลักภาวะผู้นำ (Leadership) ในการบริหารจัดการสถานศึกษา 2) หน่วยงานต้นสังกัดหรือสถานศึกษา ให้บริการชุมชน และรับผิดชอบต่อสังคมและช่วยเหลือกิจกรรมของสังคม สอดคล้องกับการพัฒนาชุมชนและสังคม

2.4.6 องค์ประกอบย่อยที่ 6 หลักความคุ้มค่า พบว่าแนวทางการใช้หลักความคุ้มค่าในการบริหารตามหลักรับผิดชอบต่อสังคม ของโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสุรินทร์ มีจำนวน 2 แนวทาง คือ 1) หน่วยงานต้นสังกัดมีการดำเนินการติดตามการดำเนินการใช้จ่ายงบประมาณอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับหลักประสิทธิภาพ (Efficiency) ในการบริหารจัดการงบประมาณ 2) หน่วยงานต้นสังกัดประเมินผลและรายงานโครงการทุกโครงการด้านความคุ้มค่า ผลลัพธ์/ผลผลิต งบประมาณ รายงานโครงการ สอดคล้องกับการดำเนินงานตามโครงการของสถานศึกษาที่กำหนดไว้ในเทศบัญญัติ

2.5 องค์ประกอบที่ 5 การเคารพสิทธิมนุษยชน พบว่าแนวทางการบริหารตามหลักรับผิดชอบต่อสังคม ของโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสุรินทร์ มีจำนวน 1 แนวทาง คือ หน่วยงานต้นสังกัดปลูกฝังการเคารพศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ การยกย่องชมเชย ให้เกียรติบัตร มีการจัดอบรมโครงการคุณธรรม จริยธรรม โรงเรียนมีกิจกรรมปลูกฝังการเคารพซึ่งกันและกัน รู้จักการรอคอย การบริจาค ผู้บริหารเทศบาลพบปะแลกเปลี่ยนกับชุมชน สอดคล้องกับความรับผิดชอบต่อสังคมด้านมนุษยธรรม (ศรีทรงพล ศรีฤกษ์, 2566)

3. ผลการประเมินแนวทางการบริหารตามหลักความรับผิดชอบต่อสังคมของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสุรินทร์ มีความเหมาะสมโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และมีความเป็นไปได้โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เนื่องจากผู้บริหาร สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสุรินทร์ สามารถอภิปรายผลการศึกษาแนวทางการ

บริหารตามหลักความรับผิดชอบต่อสังคมของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสุรินทร์ โดยจำแนกเป็นรายองค์ประกอบดังนี้

3.1 องค์ประกอบที่ 1 การปฏิบัติตามกฎหมาย พบว่าแนวทางการบริหารตามหลักรับผิดชอบต่อสังคม ของโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสุรินทร์ โดยภาพรวมการปฏิบัติตามกฎหมายมีความเหมาะสมและความเป็นไปได้สูงสุดในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับแนวทางการปฏิบัติตามกฎหมาย โดยสถานศึกษามีการประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้บริหารและครูภาคเรียนละ 1 ครั้ง ทั้งการประเมินภายในและการประเมินภายนอกจากคณะกรรมการที่แต่งตั้งจากหน่วยงานต้นสังกัด

3.2 องค์ประกอบที่ 2 การปฏิบัติกิจกรรมสาธารณประโยชน์ พบว่า แนวทางการบริหารตามหลักรับผิดชอบต่อสังคม ของโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสุรินทร์ โดยภาพรวมการปฏิบัติกิจกรรมสาธารณประโยชน์ มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้สูงสุดในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับแนวทางการปฏิบัติกิจกรรมสาธารณประโยชน์ โดยสถานศึกษามีกิจกรรมชุมชนจิตอาสา สภานักเรียน เพื่อบริการชุมชนในกิจกรรมต่าง ๆ และบริการสาธารณะ

3.3 องค์ประกอบที่ 3 การคำนึงถึงสภาพเศรษฐกิจ พบว่า แนวทางการบริหารตามหลักรับผิดชอบต่อสังคม ของโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสุรินทร์ โดยภาพรวมการคำนึงถึงสภาพเศรษฐกิจมีความเหมาะสมและความเป็นไปได้สูงสุดในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับแนวทางการคำนึงถึงสภาพเศรษฐกิจ โดยสถานศึกษาจัดอบรมการให้ความรู้การสร้างรายได้โดยอาศัยความร่วมมือจากสถาบันการศึกษาใกล้เคียง มีโครงการรักษาสິงแวดล้อมในสถานศึกษา

3.4 องค์ประกอบที่ 4 การใช้หลักธรรมาภิบาล พบว่า แนวทางการบริหารตามหลักรับผิดชอบต่อสังคม ของโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสุรินทร์ โดยภาพรวมการใช้หลักธรรมาภิบาลมีความเหมาะสมและความเป็นไปได้สูงสุดในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับ หลักการของหลักธรรมาภิบาลทั้ง 6 หลักการ ดังนี้

3.4.1 หลักนิติธรรม มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้สูงสุดในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับแนวทางการใช้หลักธรรมาภิบาล โดยสถานศึกษาประชุมผู้บริหารและครู ขอความเห็นชอบจากครูและนำข้อตกลงร่วมกัน เสนอต่อคณะกรรมการสถานศึกษา และมีการปรับปรุงกฎระเบียบของสถานศึกษาหรือข้อตกลงร่วมกัน โดยศึกษาจากปัญหาและนำข้อเสนอจากนักวิชาการศึกษาร่วมกัน

3.4.2 หลักคุณธรรม มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้สูงสุดในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับแนวทางการใช้หลักธรรมาภิบาล โดยผู้บริหารสถานศึกษาและครูเข้าร่วมงาน กิจกรรมโครงการภูมิคุ้มกันใจของหน่วยงานต้นสังกัด ณ วัดแต่ละแห่งในเขตเทศบาล ได้นิมนต์ พระภิกษุสงฆ์ เพื่อสอนธรรมะในสถานศึกษาทุกเดือน รวมทั้งส่งเสริมให้นักเรียนเข้าร่วม กิจกรรมโครงการธรรมะสอนใจหนูของสถานศึกษา ณ วัดหรือสถานศึกษาทุกเดือนและทุกภาค เรียน

3.4.3 หลักความโปร่งใส มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้สูงสุดในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับแนวทางการใช้หลักธรรมาภิบาล โดยสถานศึกษาประชุมชี้แจงคณะกรรมการ สถานศึกษา การจัดทำแผนงบประมาณ แผนปฏิบัติงานประจำปี แผนพัฒนาโรงเรียนอีกทั้ง หน่วยงานต้นสังกัดหรือสถานศึกษามีหน่วยตรวจสอบภายใน สามารถดำเนินการตั้ง คณะกรรมการตรวจสอบภายในเพื่อตรวจสอบความโปร่งใสของการดำเนินงาน มีหน่วยงานต้น สังกัดมีการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในภาครัฐ (ITA) ตามเกณฑ์การประเมิน (IIT, EIT, OIT) เพื่อตรวจสอบความโปร่งใสของการดำเนินการ

3.4.4 หลักความมีส่วนร่วม มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้สูงสุดในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับแนวทางการใช้หลักธรรมาภิบาล โดยหน่วยงานต้นสังกัดมีกองสวัสดิการของ หน่วยงานต้นสังกัดออกตรวจตราชุมชนในเขตบริการ และดำเนินการร่วมกับสมาชิกสภา เทศบาลในเขตเพื่อพัฒนาชุมชน โดยประชาชนในเขตมีส่วนร่วมในการประชุมประชาคม

3.4.5 หลักสำนึกรับผิดชอบ มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้สูงสุดในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับแนวทางการใช้หลักธรรมาภิบาล โดยผู้บริหารและครูกล้าหาญและรับผิดชอบใน การดำเนินโครงการหรือกิจกรรมต่าง ๆ รวมทั้งปรับปรุง แก้ไขปัญหา และหน่วยงานต้นสังกัด หรือสถานศึกษา ให้บริการชุมชน และรับผิดชอบต่อสังคมและช่วยเหลือกิจกรรมของสังคม

3.4.6 หลักความคุ้มค่า มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้สูงสุดในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับแนวทางการใช้หลักธรรมาภิบาลตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการ บริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ.2542

3.5 องค์ประกอบที่ 5 การเคารพสิทธิมนุษยชน พบว่า แนวทางการบริหารตามหลัก รับผิดชอบต่อสังคม ของโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสุรินทร์ โดย ภาพรวมการเคารพสิทธิมนุษยชนมีความเหมาะสมและความเป็นไปได้สูงสุดในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับแนวทางการเคารพสิทธิมนุษยชน โดยผู้บริหารโรงเรียนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

ทั้งหมดร่วมกันปลูกฝังนักเรียน ปลูกฝังการเคารพศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ การยกย่องชมเชย ให้เกียรติบัตร มีการจัดอบรมโครงการคุณธรรม จริยธรรม (สมพงษ์ ยิงเมือง, 2561)

สรุป/ข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การบริหารตามหลักความรับผิดชอบต่อสังคม ของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสุรินทร์ สภาพปัจจุบันของการบริหารสถานศึกษาตามหลักความรับผิดชอบต่อสังคมของโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสุรินทร์อยู่ในระดับมาก โดยองค์ประกอบที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การปฏิบัติตามกฎหมาย การพัฒนาแนวทางการบริหารสถานศึกษาตามหลักความรับผิดชอบต่อสังคม ประกอบด้วยองค์ประกอบหลัก 5 องค์ประกอบ และองค์ประกอบย่อย 6 องค์ประกอบ รวมทั้งหมด 31 แนวทาง และการประเมินแนวทางการบริหารตามหลักความรับผิดชอบต่อสังคม พบว่า ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการบริหารตามหลักความรับผิดชอบต่อสังคมของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสุรินทร์อยู่ในระดับมากที่สุดตามลำดับ โดยองค์ประกอบที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือการปฏิบัติตามกฎหมายและการเคารพสิทธิมนุษยชน

ข้อเสนอแนะสำหรับการนำไปใช้

1. ควรทำการวิจัยเกี่ยวกับ แนวทางการพัฒนาการบริหารตามหลักรับผิดชอบต่อสังคม ที่มีขอบเขตการทำวิจัยของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือเขต 3 (สุรินทร์ บุรีรัมย์ ศรีสะเกษ อุบลราชธานี ยโสธร อำนาจเจริญ และร้อยเอ็ด) เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปใช้ในการบริหารตามหลักรับผิดชอบต่อสังคมของผู้บริหารในกลุ่มจังหวัด
2. ควรทำการวิจัยเกี่ยวกับ การบริหารตามหลักรับผิดชอบต่อสังคม ของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือเขต 3 โดยวิจัยจำแนกบริบทเป็นระดับการจัดการศึกษาในสถานศึกษา เพื่อสร้างกลยุทธ์ที่เหมาะสมกับระดับการจัดการศึกษาในสถานศึกษาที่มีบริบทแตกต่างกัน

เอกสารอ้างอิง

- เก็จกนก เอื้อวงศ์. (2553). รายงานการจัดการศึกษาของเทศบาล. เชียงใหม่: สำนักงานเทศบาลนคร เชียงใหม่.
- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2558). การพัฒนาคุณธรรมและความรับผิดชอบต่อสังคมในสถานศึกษา. การประชุมวิชาการระดับชาติ, 75-80.
- กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. (2566). ข้อมูลสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสุรินทร์. กรุงเทพฯ: กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น.
- จณิน เอี่ยมสะอาด. (2550). การนำแนวคิดความรับผิดชอบต่อสังคมมาประยุกต์ใช้ในสถานศึกษา. ใน เอกสารการสอนการบริหารการศึกษา. นนทบุรี: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- จินตนา บุญบงการ. (2554). จริยธรรมทางธุรกิจ. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชุติมา ไชยสิทธิ์. (2554). การพัฒนาโมเดลเชิงสาเหตุของความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย. ใน วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธีระ รุญเจริญ. (2557). การบริหารจัดการการศึกษาตามหลักความรับผิดชอบต่อสังคม. ใน เอกสารการสอนชุดวิชาการการบริหารการศึกษา หน่วยที่ 2. นนทบุรี: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ประเวช เวชชะ. (2559). การบริหารหลักสูตร การสอน การวัดและประเมินผลการเรียนรู้. เชียงราย: คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- ประทีป ทับโตน. (2563). กลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาด้วยความรับผิดชอบต่อสังคมของสถานศึกษาสังกัดเทศบาล. ใน การศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์. จังหวัดปทุมธานี.
- ยศสรวดี กริ่งไกร. (2560). การพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาด้วยความรับผิดชอบต่อสังคมของสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร, 6(4), 1784-1795.
- ศรีทรงพล ศรีฤกษ์. (2566). ความรับผิดชอบต่อสังคมของโรงเรียนสังกัด. กรุงเทพฯ: วารสารนวัตกรรมการศึกษาและการวิจัย, 7(1), 275-293.

- สำนักผู้ตรวจการแผ่นดิน (2565). *หน้าที่และอำนาจผู้ตรวจการแผ่นดิน*. เรียกใช้เมื่อ 8 ตุลาคม 2566 จาก <https://www.ombudsman.go.th/new/>
- สมพงษ์ ยิ่งเมือง. (2561). *การศึกษาตัวบ่งชี้ความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียน*. สังกัด องค์การบริหารส่วนตำบลคลองประสงค์ อำเภอเมือง จังหวัดกระบี่.
- Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). *Determining Sample Size for Research*. Activities: Educational and Psychological Measurement.